DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR SUBORDINATE SERVICES OF CO-OPERATIVE DEPARTMENT

Saturday, 11th April 2026

(Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.)

(Maximum Marks - 100)

CO-OPERATION AND CO-OPERATIVE LAWS - PAPER - I

(Version - English and Marathi) (With Books)

N.B. : (1) Attempt in all 6 (six) questions. Question No. 1 is compulsory.

(2) Attempt 3 (three) questions from questions No. 2 to 6 of Part - I and 2 (two) questions from Part - II.

(3) Marks for the question are indicated against each question.

(4) English version will be considered authentic.

PART - I

1. (A) Match the following. (any five) **10**

(1) Rectification of audit report	(a) Section 25
(2) Amalgamation of Societies	(b) Section 66
(3) Reserve fund	(c) Section 89-A
(4) Termination of membership	(d) Section 82
(5) Power of inspection of societies	(e) Section 146
(6) Offences	(f) Section 17
(7) Motion of No Confidence	(g) Section 81
(8) Appointment of Auditor	(h) Section 73-1D

(B) Fill in the Blanks. (any five) **10**

(1) The Co-operative Society shall submit the audit rectification report to the Registrar within ---------- months.

(2) The Registrar can issue recovery certificate for Housing Society under Section ----- of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

(3) As per Section 35 of Maharashtra Co-operative Societies Act,1960 entitled to vote at the Special General Body Meeting convened for expulsion of member, it is necessary for the resolution to be passed by a ---------- majority of the members present.

(4) The Co-operative Society can distribute the maximum limit of dividend ---------- percent of profit to its members.

(5) According to the provisions of Section ---------- the Registrar has the power to enforce performance of obligation.

(6) As per the provisions in Section 75 of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960 the Annual General Body Meeting must be called before ---------- .

2. Write short notes on. (any four) **16**

(1) Re-audit.

(2) Liquidator.

(3) Powers of Registrar to assessment of damages under Section 88.

(4) Co-operative Court.

(5) Urban co-operative credit society.

3. Explain in details the co-operative Bank. **16**

4. Explain in details the rights and duties of Auditor. **16**

5. Explain the details of, Multi State Co-operative Society Registration under Section 7 of Multi State Co-operative Societies Act, 2002. **16**

6. (A) Explain the responsibilities of managing committee for conducting Annual General Meeting. **16**

(B) Rights of member of co-operative society.

PART - II

7. Explain the details provisions of Maharashtra Raw Cotton (Procurement, Processing and Marketing) Act, 1971. **16**

8. Write short notes on. (any four) **16**

(1) Bombay Warehousing Act, 1959.

(2) The election of Agriculture Produce Market Committee.

(3) The Maharashtra State Tribal Development Corporation.

(4) Action against illegal money lending business.

(5) Information Technology Act, 2000.

9. (A) Which are the Competent Authorities of the State Government for exercising supervision over money lending business ? **16**

(B) 7/12 extract of record.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) एकूण ६ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे.

(२) भाग - १ मधील प्रश्न क्रमांक २ ते ६ मधून तीन प्रश्न व भाग - २ मधून दोन प्रश्न सोडवावेत.

(३) प्रत्येक प्रश्नासमोर त्याची गुणसंख्या दर्शविलेली आहे.

(४) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अधिकृत मानण्यात येईल.

भाग - १

१. (अ) जोड्या लावा. (कोणत्याही पाच) १०

(१) हिशोबातील दोषांची पूर्तता	(अ) कलम २५
(२) संस्थांचे एकत्रिकरण	(ब) कलम ६६
(३) राखीव निधी	(क) कलम ८९ - अ
(४) सभासदत्वाची समाप्ती	(ड) कलम ८२
(५) संस्थेच्या कामकाजाची तपासणी घेण्याचे अधिकार	(इ) कलम १४६
(६) अपराध	(ई) कलम १७
(७) अविश्वास प्रस्ताव	(उ) कलम ८१
(८) लेखापरीक्षकाची नियुक्ती	(ऊ) कलम ७३- १ ड

(ब) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) १०

(१) लेखापरीक्षणाचा दोषदुरुस्ती अहवाल कायद्यानुसार ---------- महिन्याच्या आत सादर केला पाहिजे.

(२) गृहनिर्माण संस्थेच्या थकबाकी वसुलीसाठी कलम ---------- नुसार निबंधक प्रमाणपत्र देतात.

(३) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ३५ अन्वये संस्थेच्या सभासदास काढून टाकते-वेळी बोलाविलेल्या विशेष सर्वसाधारण सभेत उपस्थित असलेल्या व मतदानाचा हक्क असलेल्या सभासदांपैकी ---------- एवढ्या सदस्यांच्या बहुमताने ठराव पारित होणे आवश्यक आहे.

(४) सहकारी संस्था आपल्या सभासदांना जास्तीत जास्त ---------- टक्के लाभांश वाटप करू शकते.

(५) कलम --------- मधील तरतुदीनुसार निबंधकाला संस्थेकडून बंधनकारक काम करवून घेण्याचे अधिकार आहेत.

(६) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम ७५ मधील तरतुदींनुसार वार्षिक सर्वसाधारण सभा ---------- पूर्वी आयोजित करणे बंधनकारक आहे.

२. **संक्षिप्त टिपा लिहा.** (कोणत्याही चार) १६

(१) फेरलेखापरीक्षण

(२) परिसमापक

(३) कलम ८८ खालील अपराधी पदाधिकाऱ्यांवर नुकसानभरपाई आकारण्याचा निबंधकांचा अधिकार

(४) सहकारी न्यायालय

(५) नागरी सहकारी पतसंस्था

३. सहकारी बँक याबाबत सविस्तर माहिती द्या. १६

४. लेखापरीक्षकाची कर्तव्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा. १६

५. बहुराज्यीय सहकारी संस्था अधिनियम, २००२ चे कलम ७ नुसार बहुराज्यीय सहकारी संस्थेची नोंदणी कशी केली जाते ? १६

६. **(अ)** सर्वसाधारण सभेबाबत व्यवस्थापक समितीच्या काय जबाबदाऱ्या असतात ? १६

(ब) सहकारी संस्थेच्या सभासदांचे अधिकार सांगा.

भाग - २

७. महाराष्ट्र कच्चा कापूस (खरेदी, प्रक्रिया व पणन) कायदा, १९७१ मधील महत्त्वाच्या तरतुदी कोणत्या ? १६

८. **संक्षिप्त टिपा लिहा.** (कोणत्याही चार) १६

(१) मुंबई वखार कायदा, १९५९

(२) कृषी उत्पन्न बाजार समितीची निवडणूक

(३) महाराष्ट्र राज्य आदिवासी महामंडळाचे कामकाज

(४) विनापरवाना सावकारी करणाऱ्यांविरुद्ध केली जाणारी कार्यवाही

(५) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २०००

९. **(अ)** सावकारी व्यवसायावर देखरेख ठेवण्याकरिता राज्य शासनाचे सक्षम प्रधिकारी कोणकोणते आहेत ? १६

(ब) जमीन हक्कांसंबंधी ७/१२ चा उतारा.